

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ**

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ **(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

*18–19 травня 2017 року
м. Тернопіль*

У двох томах
ТОМ 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2017

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ (Тернопіль, 18–19 трав. 2017 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – Т. 1. – 211 с.

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

В. А. Жадько, П. О. Бідзіля, С. В. Сидоренко

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Система охорони здоров'я має націлювати відповідні навчальні заклади на виконання вимоги Ст.3 Конституції України, згідно якої «Людина, її життя і здоров'я, ... визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Оскільки система цінностей визначається суспільно-гуманітарними дисциплінами, пропонуємо філософське розуміння сутності здоров'я як найвищої цінності.

Основна частина. Слід виходити з того, що пізнавальний процес започаткований, по-перше, вродженою кожній людині допитливістю, яка, по-друге, спричинена порушенням душевного спокою як норми буття сильними враженнями від певних природних та суспільних подій. Отже, постає потреба знайти їм адекватне пояснення, здатне повернути втрачений спокій, що рівнозначно поверненню здоров'я. Такою є діалектика пізнання: одного разу ставши на шлях пошуку відповідей на подразники, людина постійно виводить себе зі стану рівноваги і також постійно її відновлює. Причому, зусиллями власного пошуково-дослідницького розуму

та підпорядкованій йому власній волі. Адекватна відповідь дає задоволення, яке потрібно всіляко підтримувати, оскільки невірна відповідь чи відповіді, які супроводжують процес пізнання, впливають і на фізіологічне здоров'я, спричиняючи неврози як неодмінні супутники пізнавального процесу. Лікування пігулками тут не допомагає повною мірою. Тому, як цього й вимагає психологія, а душа – це орган пізнання, втілений у всіх клітинках людського організму, всіляко підтримувати пізнавальну діяльність студента практикою обов'язкових схвальних «поглажувань», які компенсують відчуття невдачі, а не покарань, які його підсилюють.

Висновок. Вищій школі слід перейти від арифметичного визначення якості знань до виявлення і фіксації у студентів почуття допитливості, щирої любові до знань, позитивної оцінки ними «мук мислення», прагнення «зуміти зрозуміти», а не оцінювати поінформованість за рахунок пам'яті. Цього вимагає філософський світогляд: «Здоровий дух у здоровому тілі» (Д. Локк), а не навпаки.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

І. Б. Жакун, О. О. Сорокопуд, В. М. Жакун

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня*

Розвиток інформаційних технологій у медичній освіті створює додаткові можливості у вигляді доступності інформаційних матеріалів, які можуть бути поширені на велику аудиторію студентів та викладачів швидко, дешево та у зручний спосіб. У топ міжнародних університетів з системами дистанційного навчання для студентів медичного профілю на сьогодні входять Imperial College London (United Kingdom), Utrecht University (Netherlands), Arizona State University, Stanford University та Northeastern University (U.S.).

Від 2000 року, згідно наказу Міністерства освіти і науки України «Про створення Українського центру дистанційної освіти», відбувається активний розвиток дистанційних інформаційних технологій у сфері освіти та науки нашої країни. Одним з методів реалізації дистанційного навчання студентів є система Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище,

яке дозволяє управляти дистанційним та змішаним формами навчання. Значною перевагою є безкоштовність системи.

Дистанційне навчання студентів медичних навчальних закладів має певні особливості. Два важливих напрямки можуть бути використані з максимальною користю: різноманітні види тестування та поширення необхідної для навчання інформації. Перевагами електронного тестування над паперовим варіантом є можливість необмеженої кількості тренувань у зручний для студента час, миттєва автоматична перевірка та оцінка виконання завдань, економічний фактор. Можна використовувати тести-тренінги та тести-тренажери, які передбачають кілька спроб відповіді на питання, а також систему навчання шляхом коментарів-пояснень відповідей до тестів. Поширення великих за обсягом навчальних матеріалів досягається переадресуванням на інші рекомендовані навчальні та наукові ресурси, які містять додаткову літературу, учбові фільми тощо.

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

І. О. Журавель¹, В. О. Лебединець², Ю. І. Губін², Л. В. Євсєєва³

¹Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків

²Національний фармацевтичний університет, м. Харків

³ГО «Соціальна та екологічна безпека», м. Харків

Усвідомлення суспільством своєї виключної відповідальності за наступні покоління живих істот на нашій планеті має стати точкою відліку в формуванні фахівців нової

генерації. Екологічна освіта молоді у всіх країнах світу поступово стає одним із найбільш результативних інструментів формування вектору подальшого розвитку суспільства.

Важливо розуміти, що в сучасному суспільстві екологія не може бути окремою галуззю знань. Фактично вона є концепцією і логікою будь-якої практичної науки чи стратегії розвитку держави в цілому.

Наука виявляє масштаби та проблеми впливу суспільства на навколишнє середовище, вивчає їх, дає кількісну оцінку й визначає науково обґрунтовані шляхи вирішення; бізнес використовує ці дані для планування розвитку та мінімізації негативного впливу; представники влади застосовують результати наукових досліджень і можливості бізнесу для підтримки функціонування системи суспільних інститутів і формування екологічної політики держави.

Таким чином, екологія в сучасному вигляді – це міждисциплінарний та міжгалузевий підхід до вирішення глобальних проблем сучасності, пов'язаних з антропогенним впливом на довкілля.

Система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти повинна більш гнучко враховувати потреби сьогодення та активно впроваджувати екологічний вектор у фахову освіту. Такий підхід потребує широкого введення в навчальні плани ВНЗ екологічних освітніх програм. Цікавим і корисним також може бути відкриття нових інноваційних магістерських програм на базі бакалаврату з можливістю отримання подвійних дипломів, поєднання формального та неформального навчання.

У ході розробки навчальних програм і навчальних планів окремих дисциплін необхідно враховувати екологічну складову і навіть більше – робити акцент на ній, визначаючи причинно-наслідкові зв'язки між окремими параметрами екосистеми та їх впливом на здоров'я людини, тваринного й рослинного світу. Це є цілком логічним, оскільки фахівці, що працюють в сфері охорони здоров'я та у сфері екології, все частіше вирішують схожі наукові й дослідницькі задачі.

Вищі навчальні заклади Міністерства охорони здоров'я України в своїй більшості мають потужну наукову базу та інструментарій для розв'язання широкого спектра екологічних задач і вирішення прикладних освітніх завдань. До таких ресурсів можна віднести наступне:

- сучасний парк аналітичного обладнання для якісної, кількісної та токсикологічної оцінки факторів забруднення навколишнього середовища,

- компетентні кадри

- впроваджену на базі багатьох ВНЗ систему управління якістю, що дозволяє результативно координувати дії всіх задіяних сторін для виконання проектів різної складності.

Однак, на сьогодні функціонує лише кілька ВНЗ, що надають екологічні знання й формують відповідні вміння у студентів – майбутніх фахівців в області охорони здоров'я та інших галузях. У той же час, зростаюча зацікавленість спільноти в розширенні й поглибленні екологічної освіти при підготовці студентів, слухачів та науковців дає надії на розвиток підготовки компетентних фахівців з питань екології та екологічного управління (екологічного менеджменту).

Зокрема, в Національному фармацевтичному університеті (НФаУ) введення екологічної складової здійснюється за рахунок впровадження спеціальної навчальної дисципліни за вибором студентів декількох спеціальностей. Так, до навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 073 "Менеджмент" освітньої програми "Якість, стандартизація та сертифікація" на базі профільної випускової кафедри управління якістю завдяки ентузіазму колективу вже понад 5 років тому для магістрів було введено дисципліну "Основи екологічного менеджменту", а на освітньо-кваліфікаційному рівні "спеціаліст" – дисципліну "Основи екологічного управління". Ці дисципліни завжди викликають справжню зацікавленість у студентів і формують у них світогляд, орієнтований на збереження природних ресурсів своєї країни.

Позитивним також варто вважати досвід впровадження поєднання формальної та неформальної освіти (зокрема взаємодію з громадськими організаціями), проведення майстер-класів, семінарів, лекцій за участю провідних фахівців-практиків тощо. Ключовими перевагами взаємодії ВНЗ з громадськими організаціями, фондами, асоціаціями є створення платформ для налагодження міжгалузевого спілкування з питань аналізу й вирішення екологічних проблем і проведення наукових досліджень.

На жаль, в Україні наразі бракує єдиної національної стратегії щодо екологічної освіти молоді, і як наслідок – реальних важелів впливу на організацію відповідної діяльності ВНЗ. З цієї причини сьогодні є гостра потреба у розробці низки нормативів і методичних рекомендацій щодо введення екологічних спеціальностей у базову фахову освіту ВНЗ, над чим сьогодні й працює наша робоча група.

РОЛЬ ЛАБОРАТОРІЇ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ПСИХОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

І. В. Завгородній, А. М. Горецька

Навчально-науковий інститут якості освіти Харківського національного медичного університету

Реформування вищої освіти, закріплення на законному рівні поняття «якості освіти», систем моніторингу, сертифікації та стандартизації, сприяють трансформації усталених методів навчання, парадигми викладання та визначають нові вимоги до професійних та особистісних компетенцій майбутнього професіонала та професорсько-викладацького складу.

У Навчально-науковому інституті якості освіти (ННІ ЯО) Харківського Національного медичного університету (ХНМУ) існує лабораторія психологічних та соціальних

досліджень. Фахівцями-психологами здійснюється психодіагностична, корекційна, науково-дослідна діяльність відповідно до положення про роботу лабораторії.

На наш погляд доцільним є залучення лабораторії до дослідження поняття «якості освіти» та забезпечення психологічного аспекту менеджменту якості вищої медичної освіти.

Вбачається, що поняття «якість освіти» учасниками освітнього процесу на психологічному рівні може сприйматися по-різному. Тому на першому етапі важливо про-